

I 26747/12

Oblak v kalhotách

TETRAPTYCH

761/74

888 - 110142 - 44

14 - 2167 - 54

Knihovní středisko

grafické (a jiné) Masarykovy univerzity
v Brně, Grehova 7.

Podle ruského originálu V. V. Малковский, Полное собрание сочинений в двенадцати томах, выданное издательством Государственного издательства „Художественная литература“, Москва 1940, uspořádal, přeložil a úvodem a poznámkami opatřil Jiří Tauber. Graficky upravil, obálku a vazbu navrhl Oldřich Hlavsa.

PROLOG

TOBĚ, LILO

Myšlenku vaši,
jež v rozměklém mozku líně přemítá,
jak v lenošce obtloustlý lokaj v prázdní,
budu zkrvaveným klůčkem srdce dráždit já,
já, drzý a jizlivý, a dosyta tropit si blázný.

V mé duši není jediný šedý vlas,
v ní rysy stařeckých něžňůstek nezaklety!
Patře, jak ohromil svět svou silou můj hlas,
jdu — krásný,
dvaadvacetiletý.

Něžní!

Vy lásku vkládáte do houslí a not.
Hrubíán svou lásku položí na činely.
Vy nedovedete však jak já sebe vyvrtnout,
abyste dokořán jen samými ústy zeli!

Přijďte jen učít se,
vy, z budoárku batistová,
důstojná důstojnice v andělské lize.
Vy, která umíte rty klidně přelístovat
jak kuchařka stránky v kuchařské knize.

Chcete-li —
divočet budu a k nahosti vonět
a měnit se jako blankyt v nach —

chcete-li —

budu já něžný zcela bezúhonné,
ne muž, ale — oblak v kalhotách:

Neověřím na krásu v květu plné Nizze!
Nechť mé verše zase chválou oslaví
muže, přelézáné jako nemocnice,
a ženy, otřepané jako přísloví.

I

Myslíte — že to delirium z malarie je....?

Bylo to
v Oděse kdysi.

„Přijdu ve čtyři,“ — řekla Marie.

Osm,
devět,
deset.

A už večer
do noci pad,
od oken odešel
proincový,
černý.

Vítr mu smíchem říčí do vetších zad
přes lucerny.

Mne dneska sotva kdo mohl by poznat:
svíjí se, stěná
hora
žilnatá.

Čeho se téhleté hroudě zachtělo snad?
Ó, mnoho by chtěla hrouda ta!

Vždyť nesejde na tom,
že z bronzu jsi hromotluk,
nebo že tvoje srdce — kov je ochlazený.

Za nocí zachce se svůj vlastní zvuk
skrýt hluboko do měkkosti
ženy.

A hle,
už hrbím se
a s čelem na okně
já, čahoun, tavím led, přitisknut na skla.
Bude-li nebo ne
a jaká?
Velká či droboučká láska?
Kde by se vzala v tom tílku láska velká?
Zřejmě jen drobná,
tichá lástička.

Řev automobilových klaksonů ji leká,
těší ji na koníčku rolnička.

Zase a zase
a znovu můj zrak
do podobané tváře deště se vřízne.

Tak
čekám, rachotem městského příboje třísněn.

Pak půlnoc s nožem kyvadla
čas dohnala
a řízla
tence.

S hodin dvanáctá upadla
jak se špalku hlava odsouzenec.

Děšť sedě skrápěl rám
a po skle stékáje,
tvář v grimasu zmnožil,

jak chtěl by se podobat chiméram,
řvoucím s pařížské Matky Boží.

Proklatá!
Což ani toho není dost?
Brzy se ústa křikem roztrhnou.
Slyším:
tíše,
jak chorý s lůžka, bos
sklouzl nerv.
A tmou
zprvu prochází se,
neboli, nejistí —
ale už do skoku dá se,
citlivý,
znící.
A teď i on a další tři
třeští v divoké chumelenici.

V dolním poschodí kus omítky spad.

Nerv
velký,
maličký,
mnohý!
bláznivě skotačí,
až se snad
* podlamují nervům únavou nohy!

V pokoji mokvá, mokvá noci mokřadí,
zemlené oko táhne do záhuby.

Tu dveře skříply,
jak by za zády
hotel zadrkotal zimomřivé zuby.

Vešla jsi
strohá jak „nate!“
a mnouc rukavičky dámské,
řekla jsi:
„Víte,
já brzy vdám se.“

Nu což, vdejte se.

Budiž.

Seberu síly.

Vizte jen, jak jsem tich!

Jako žily
umrlych.

Pamatujete?

Říkávala jste:

„Jack London,

peníze,

vášně lásky,

klid!“ —

já tušil však,

že vy jste Giocondou,

kteřá se má uloupit.

A uloupili!

Zas budu hrát své lásky hry,

oblouk brv ohněm ozářuje znova.

Nu což!

Někdy i v domech vylidněných požáry

bydlí tuláci bez domova!

Dráždíte?

„Méně než žebrák kopějek

smaragdů svých poštilostí máte.“

Pomněte!

Zanikly Pompeje,

když rozdráždili Vesuv, až vyvrhl svůj kráter!

14

Hej!

Pánové!

rozjaření celí

zločiny,

svatokrádežemi,

masakry —

vy to nejhruznější jste

uviděli?

Mou tvář,

když absolutní klid jsem

do jejího

masa skryl?

A cítím: pro mne

„já“

znamená málo.

Kdosi se z nitra ven prodírá mi.

Haló!

Kdo mluví?

Mami?

Mami!

Váš syn je nemocen nádherným bolem!

Mami!

Ze srdce požár mu přeskočil do žil.

Řekněte sestřím Ludě a Ole:

nemá, kam hlavu by složil.

Každé slovo

i vtíp, který ho nutká

vzhůru se vyzlýkat k horoucím rtům —

vrhá se ven jak nahý prostitutka

před hořící vykřčený dům.

Lidé čichají —

pečínky pach!

15

Přiklusali jacísi
v mosazi!

Na železe!

Řekněte hasičům:

Kam v těch hořinkách?

Na vznícené srdce se v něže leze.

Já sám!

V slzách očí vyvalím jak bečky k obočím.

Nechte mne, abych za žebra zachyt se.

Vyskočím! Vyskočím! Vyskočím! Vyskočím!

Pád.

Nevyskočíš ze srdce!

Na tváři puklina

úst začala prohořívát.

Tam spálený polibček se před skokem zmítá.

Mami! Já

nemohu zpívat.

V kostelíku srdce kúr plamenem chytá!

Skáčí jak děti přes hořící práh

z lebky

zuhlénatělé figurky slov a čísel.

Takto děs vzhůru

z Lusitanie

vztáh

hořící ruce, by oblohy zachytly se.

Třesoucím se lidem

do tichosti bytů

stooká záře z přístaviště letů.

Poslední výkřik:

Ty tu

aspoň to, že hořím, vysténej do staletí!

Slavte mne!
Mně mezi velikány neřeba míst!
Já nad vše, co stvořeno,
píši *nihil*.

Nikdy již
pranic já nechci číst.

Knihy?

Co knihy!

Já kdysi myslel —
knihy dělají se tak:
přijde básník,
pootevře ústa —
a už v inspiraci pje dobrák poeta —
moje úcta!

A zatím tak bývá:

dřív než se rozezpívá,
dlouho verš nosí, až probolí do kostí,
a v túni srdce se mrská vrtošivá
plotice obrazotvornosti.

Však nežli básník své rýmy procvrliká
a svaří svůj lektvar z lásek a slavků —
krčí se, svíjí ulice bezjazyká,
nemá čím mluvit a dát se do křiku.

My byblyonské věže nad města
v pyše zvedneme znova,
ale bůh
zahlazovat města nepřestál

a dál
mate nám slova.

Ulice trýzeň vlekla mlčky,
křik z hlitanu trčel a visel.
Napuchlé taxíky, kostlivé bryčky
hemžením v hrdle jí vzpříčily se.
Křížem krážem jí udusaly hrud,
hůře než souchotiny.

Uzamklo město cestu tmou.

A když pak —
přece jen! —
na náměstí vykašlala tlačenic sliny
a shodila s hrdla patu chrámovou,
zdálo se —
v chóru chorálu archanděla
oloupený bůh jde bleskem prát.
A ulice přisedla a zakřičela:
„Jde se žrát!“

Kdejaký Krupp městům dýmem našminkoval
rýhy hněvu do vrásek.
V ústech však
rozkládají se mrtvá slova,
jen dvě žijí, tyjí:
„pakáž“ —
a ještě jakési,
zdá se — „špek“.

Básníci,
štkaním a vzlykotem zmoklí,
prchali od ulic s rukama ve křtících:

„Jak bychom jimi vyzpívat mohli
slečnu
i lásku

či rosu v kyticích?“

A za básníky
davy města civí:
studenti,
prostitutky,
políři.

Pánové!

Zastavte se!

Vždyť nejste žebráci vy,
abyste ruku vztáhli po lyrickém halíři!

My, hromotluci,
co zmačkli zem pod nohy,
perne je, poslouchající sotva!

Ty,

kdož se lípnou jak bezplatné přílohy
ke každé posteli pro dva!

Což je lze pokorně prosit:

„Pomoz, hynu!“

Prosit, ať hymnu,
ať oratorium stvoří!

My sami jsme tvůrci v horoucím hymnu
hluku fabrik a laboratoří.

Co je mi do Fausta,
jenž v nebeský krep
fécíí raket s Mefistofelem vzlétal!

Já vím však —

uvnitř mé boty hřeb
je hrůznější nežli fantasie Goetha!

Jsem
nejzlatotustější
a každé slovo moje
je narozeninami duše,
je jmeninami těla —
já pravím vám:
nejmenší prášek živého je
cennější nade vše, co dělal jsem a dělám.

Slyšte!
Předpovídá,
zmítá se, sténá,
slyšte dnešního krikoretého Zarathustru!
My —
s tvářemi jak prostěradla uválená,
s ústy, přehnutými jak zákruty lustrů.

Město,
toť leproserium — my galéjnky tu,
kde lepra se provalila zlatem a špínou ven.
Však čistší jsme nežli jas benátského blankytu,
ježž leštilo moře i slunce zároveň.

Hanba, že neznali
Ovidiové ni Homéři
lidi jak my,
v sazích, ba neštovicích ještě.
Já vím —
slunce pohaslo by, zhlédnouc v příšeří
našich duší zlatá ryžoviště!

Žítý a svalstvo jsou jistější modlitby!
Že od času měli bychom milost vymodlívati si?

Z nás
každý,
když hmátne, jak v hrsti zachyt by
světů řemeny hnací!

To v Moskvě, Kyjevě, Oděse, Petrohradě
na Golgatu auditorií vedlo osud můj —
leč jediný nenašel se,
jenž by v řadě
neřval:

„Toho,
toho ukřižuj!“
Ale mne k vám,
lidé,
i k vám, co zranili jste,
mne pořád k vám cosi táhne a víže.

Zda viděli jste,
jak pes ruku bijícího líže?

Já,
koho vychechtalo dnešní pokolení
jak kluzký příběh
dlouhých anekdot —
vidím, jak kdosi, nikým neviděný,
kráčí přes pahorky dob.

Tam, kde sluch lidí trne v sterych zvucích,
jak hladovějících davů krok
v trnové koruně revolucí
zabouří šestnáctý rok.

Vám pak jsem tím, kdo jej ohlašoval,
jsa vždy tam, kde je žal,

a na každé kapce slzí znova
sám sebe jsem křižoval.

Již nelze promíjet viny něčí.

Já vyplel jsem duše, kde něhu zasílí.

Tot tisíckrát těžší nežli ztečí

vzít tisíceré Bastily!

Když pak

pohnete se

vzpourou vítat

spasitelův příchod,

tehdy vám

vyvléknu duši,

zdupám,

aby obrovitá

byla! A jako prapor zrudlou krví dám!

Ach, načpak je to?

Odkudpak je to?

Ve světlém veselí

v rozmáchlých špinavých pěstích mince!

Přišly

a v hlavě zoufalství porozvěšely

myšlenky na blázince.

A —

jako na tonoucím dreadnoughtu

v křeči dušní se skokem

vrhají na přiklopů rez —

tak vlastním svým

do křiku rozedraným okem

rozlícený Burijuk lez.

Napolo strhl si se zrudlých vícek kůži,

jak vylezl,

zved se

a probral —

a s něhou, obdivuhodnou v tom tělnatém muži,

uchopil mne a řekl:

„Dobrá!“

Dobrá, když na scéně před hledištěm

zahalí duši žlutá halena.

Dobrá,

když uvržený do tlamy popraviště

vzkřikne:

„Pijte kakao van Houtena!“

A tuhle vteřinu,
bengálskou
jak bouře —
já ani za nic bych neměnil,
ani na...

Jak likérová sklenka
z tabákového kouře
sunula se alkoholická tvář Severjanina.

Jak dovolujete si básníkem se zvat,
vy, kdo jak křepelka šedé pětpenězí?
Dneska
je třeba
se podívat
boxerem, co světu v lebce vězí!

Vy, starostliví jen, jste-li v tanci sliční
a je-li půvabný váš pláč —
hledte, jak bavím se
já,
pouliční
pasák a falešný hráč!

Od vás,
jejichž duch zamilovaností rozmokl,
z nichž do staletí
slzavá tekla stoka —
oděju já,
vloživ jak monokl
slunce do široce roztaženého oka.

Nastrojím se do neuvěřitelného obleku
a zemí půjdu
žítat a zažehovat lásku

a povleku
Napoleona jak mopsla na provázku.

Celá země ulehne jak žena
a v touze vzdát se — masem zaplane.
Věci ožijí,
jich ústa rozchlípená
zašišlají:
„Činané! Činané!“

Náhle
i mraky
a mlhy zářící
oblohu podivuhodně rozvířily,
jak by se to rozcházeli bílí dělníci,
co rozhořčenou stávku nebi vyhlásili.
Když se hrom rozběsnil a na mraky nased,
strašnými nozdrami se vysmrkav,
nebeská tvář jen vteřinu křivila se
surovou grimasou železného Bismarcka.

A kdosi,
jenž zaplet se v nebes fiór sněžný,
vztáh ruce do toho café tam —
jak ženou byl by,
jak sám byl by něžný
či jak byla by to děla lafeta.

Vy myslíte snad,
že to slunce palce
sune po lících kavárenských skel?
To zase střilet na povstalce
generál Gallifet zavelel!

Ruce ven, vydědenci, sevřete zas
bomby, kameny a nože pod čepelí.
A chybí-li snad ruce některým z vás,
vy jste tu, byste se bili i čelý!
Jděte, vy hladem vycenění,
propocení,
pokoření,
prokyslí v zablěšeném čpění!
Jděte!
My pondělký a úterky jak vínem
krví na svátky přebarvime!
Ať zem, jež potvoří nás, ani nehlesá,
však pod nožem stane se krotší!
Ta země,
obloustlá jak maitressa,
kterou vymiloval Rothschild!
Aby se vlásky třepetaly v horečce palby,
jak na řádných slavnostech bývá ve zvuku,
zatím co každý kandelábr nadzvedal by
zkrvavené trupy kupčků!

Modlil se,
spílal,
řezal a slézal,
aby se mohl
v útroby něčí vdrápat —

tak na nebi, rudý jak marseillaisa,
zcípaje, škubal sebou západ.

Nic nebude už.

Jen šílenství straší.

26

Noc popadne
a stiskne
pěst.

Vizte,
zas nebe po Jidáši
prodává za špinavou přehršii hvězd.

Přišla.

Jak Mamaj, když slavil hodokvas,
na město sedla, sypouc saze.
Ne, nijak nezlomíme vaz
té noci, černé jak Azef!

Choulím se, jdu a do krčmy zapadám.
Vino mně stéká na ubrus i do žil.

A vidím:
okrouhlé oči kdesi vzadu tam —
to vpila se do srdce očima matka boží.
Nač bys té hospodské sebrance naší
svou pomalovanou svatozář dala ty?

Hle, opět
dávají přednost Barabáši
před poplivaným káranecem z Golgaty!
A možná naschvál já
v lidské hromadě zdejší
pražádnou novost nemám ve tvářích.

Já však
jsem možná
ten nejkrásnější
na světě ze všech synů tvých.

Dopřej,
brzkého skonu doby
těm, co plesnivěji z veselí, —
aby
z dětí, jež dospějí jednou,

27

chlapci se otci stali,
holičky — otěhotněly.
A učiň, ať šedinami králů tři
skráň nově zrozených zkrásní —
i přijdou oni
a budou děti křtít
pak jmény mých básní.
Snad jsem já, opěvující Anglii
i krásu strojů a kol —
v tom nejprostším ze všech evangelií
ten třináctý apoštol.
A můj hlas
nestoudně huláká-li,
aby den po dni
minutami chvěl,
tehdy snad Ježíš Kristus naklání se zdáli,
aby k pomněnkám mé duše přivoněl.

IV

Marie! Marie! Marie!
Pust' mne, Marie!
Já nemohu na ulicích.
Nechceš?
Čekáš,
až tváře se v důlicích ztratí,
až všemi ochutnán
jako chléb křesný
přijdu
a bezzubě zašílám ti,
že jsem dnes
„podivuhodně čestný“.

Marie,
vidíš —
už jsem se shrbil a ztích.

Na ulicích
lidé tuk cedí volaty čtyřpatrovými,
vyvalí očka za skly,
kam čtyřicetileté bloumání zatřelo vrásky,
aby se rozhihňali,
že mezi zuby mými
zas!

je zatvrdlá houska mé včerejší lásky.
Dešť povzlykal chodníky.
Trup ulic, bulizníkem sbitý,
bere ten mokrý šejdř do drápu
a líže.

A na sivých řasách —
ba!
na řasách ledových střešých svítí
slzy z očí —
ba!
ze sklopených očí okapů.
Čumák deště všechny chodce očienichal.
Drožky rozvázely tukem blyštící se atlety.
Praskali lidé,
po krk přejedení,
a sádlo se sáкло trhinami břicha
a s bryček v kalném proudu odtékaly zticha
zároveň s ožmoulanou houskou
rozžvýkané staré kotlety.

Marie!
Což do jejích ztučnělých uší lze všepat slůvko s něhou?
Pták
žebrotou písní zraní,
když zpívá
nebo když hladem si pískne.
A já, Marie, člověk jsem
prostý,
souchotinářskou nocí do špinavé ruky Presni vychrchlaný.
Marie, chceš takového?
Pust' mne, Marie!
Křeč prstů železný chřtán zvonku stiskne!
Marie!

Zas zvířecí pastvíska ulice.
Prsty tlačenic do krku promáčkly rány.

Otevři!

Bolí to!

Pohled — jehlice
z dámských klobouků jsou v očích napíchány!

Vpustila.

Děťátko!

Neboj se,
že s býčích plecí mých
se mokrá hora zpocených ženských těl sklání —
to věku já životem
miliony čistých citů milostných
a milion milionů špinavých mlkování.
Neboj se,
že mne s tvých očí
nepohoda nevěry smyje,
že k tisícům hezounkých líček přílnu nanovo.

„Zbožňovatelky Majakovského!“

Ba vždyť je to dynastie
careven nastolených na srdce bláznovo.

Marie, těsněji!

Ať v nahé bezostyšnosti
či v cudném chvění žil —

však v neodkvetlé nádhře svých úst ty dej mi kvést,
já se srdcem se nikdy máje nedožil
a v životě mém dosud
sto dubnů jenom jest.

Marie!

Sonety básník zpívá Tianě,
já však

celý z masa,
člověk celý, věz,
o tvé tělo prostě prosím,
jak prosí křesťané
„chléb náš vezdejší
dejž nám dnes“.

Až dotančím jednou počet let
do konce života svého,
bude se milion krvinek jak dlouhá stopa chvět
až k domu otce mého.

Vylezu
zaneřáděný (já noclehárny příkopů vysušil!)
a v celé té špině
sehnu se k němu
a houknu mu do uší:

— Poslyšte, pane hospodine!
Že vás nemrzí
pořád si máčet kděsi
v oblačném kompotu svá očka ztučnělá!
Víte co?
Kolotoč zrobíme si
na stromu poznání dobra a zla.

Ty budeš všudy přítomný ve skříních, v šatníku
a taková vína rozestavíme kolem stolu,
že by se zachtělo křepčit v kvapíku
i chmurnému Petru apoštolu.

Do ráje zase nastěhujem Evičky,
rozkaž —
já ještě teď v noci rád
půjdu a se všech rohů ty nejhezčí holčičky
ti přitáhnu.

Račís,
či neráčís si přát?
Nebo ti, střapáci, nabíčka není po chuti?
V oboči chmuří se ti hněvivá vráska?
Myslíš, že
za sebou
ten s párem perutí
ví snad, co je to láska?

Jsem taky anděl; já byl jím —
s pohledy beránka v cukrové pění,
leč nechci už dávat dušinkám kobylím
vázy z hlín svěreských vykroužené.

Tys, všemocný, vymyslel pár lidských rukou,
tys uměl
každému hlavu dát,
pročpak jsi dopustil,
že jinak nedá se než s mukou
celovat, celovat, celovat?

Já myslil, že jsi bůh všemohoucí,
a zatím — tys břídil, bůzek malinký.

Hle, jak se shýbám,
chtěje vytáhnout si
na tebe křivák z holínky.

Křídlatí rošťáci,
alou v rajský krám!

Čepýřte péřečka, rozvířte hlásky!
Já tebe, čpícího kadidlem, rozpárám
odtud až do Aljašky!

Pusťte!

Mne nezadržíte!

Má ústa ať lžou

či pravdu praví-li,

v mou duši nikdy se nevetřou zmatky.

Pohleďte,

zas hvězdy hlavy si srazily

a nebe zkravavily jak jatky.

Hej, vy!

Nebe!

Smekněte čepici!

Já jdu!

Hlucho.

Spí vesmír, položiv

na tlapu s tisíci

klišťaty hvězd své obrovské ucho.

(1914—1915)